

Марія Комаренко

(15 р., Херсонський академічний ліцей ім. О. В. Мішукова, м. Херсон)

Сонце

(скорочено)

...У кімнаті, що потопала в суцільній темряві від густих хмар, сиділа жінка років тридцяти. Голова її була знесилено схиlena, а сумний погляд дивився кудись крізь стіну, нічого не бачачи. Ледь помітні відблиски від гірких сліз виднілися на її чарівних очах кольору спокійного моря. Мертвенно-бліде обличчя різко контрастувало з чорною пітьмою кімнати. Здавалося, тінь глибокої печалі оповила обіймами всю її постать.

Десь поблизу почулися легенькі м'які кроки, пролунав тягнучий стогін-скрип дверей, і в маленьку щілинку просунулося личко хлопчика восьми років.

– Матусю, доброго ранку! Ходімо снідати? – пролепетав ніжний-ніжний голосок, розсіюючись у повітрі. – Матусю?! Чого ти мовчиш?

Але ніхто не відповів. Дитина прослизнула у кімнату і в цю ж секунду опинилася біля жінки.

– Ненько, мила, що з тобою? – помітило хлоп'я її смуток і обережно пригорнуло матір до себе.

Її підборіддя миттю затремтіло, а в грудях щось боляче забилося, начебто намагаючись вирватися назовні. Це проривалася тяжка, нестерпна туга. На якусь хвильку вона неначе зависла у повітрі, і чулося лише переривчасте дихання жінки. Зненацька гаряча крапля, вималювавши лінію на її щоці, повисла і впала на розгорнутий записник, що лежав у її руках. На ньому враз розлилася брудно-синя калюжа, розмивши якесь слово.

– Чому ти плачеш, матінко? Що це? – і він вказав на розкриті сторінки.

– Славко... – ледь встигла промовити ненька, як раптом тишу розірвало нестримне ридання.

Хлопчик був у неймовірному здивуванні. Він стояв, розгубившись і не знаючи, що й казати. Будь-які спроби заспокоїти її перебивав гучний звук, який, здавалося, пробивався з самих глибин.

Так минуло хвилин десять. Увесь цей час він стривожено спостерігав за нею, а її невпинні солоні потоки продовжували розмивати літери й слова. Маті з усіх сил боролася з ними, намагаючись стримати, замкнути на ключ і сховати подалі від сина. Він не повинен бачити її сліз.

Ось пролунало останнє схлипування. На частку секунди жінка наче про щось задумалася, зважуючи всі «за» і «проти», а потім взяла сина за руку і майже зовсім рівно прошепотіла:

– Сідай.

Хлопчик, збентежившись, слухняно сів поруч. Його бездонні сині очі, що зливалися з темрявою, мов небесна синява з літнім присмерком, лагідно та обережно поглянули на неї.

– Що це? – знов, але тепер якось невпевнено, запитав він.

Трохи перевівши дух, вона відповіла:

– Це, любий мій, щоденник одного захисника України.

На якусь мить між ними запанувало мовчання. Воно прокралося позаду них і ледь помітно зупинилося поблизу. Славко не наважувався більш нічого питати, і обидва поринули у свої думки. Через деякий час, розгорнувшись записник на самому початку, ненька промовила:

– Слухай.

Глибоко вдихнувши, вона розпочала:

– 21.12.13. Вчора ввечері я прийняв рішення. Я іду в Київ, на Майдан. Іду, бо не можу спокійно усвідомлювати, що тисячі хоробрих і самовідданіх сердец ось уже місяць відстоюють майбутнє України. А я просто сиджу собі по той бік екрана? Ні, не буду я сидіти. Моя нога ступить на вирішальне поприще, я здійму вгору синьожовтий стяг і скажу «Слава!».

27.12.13. Мені так захоплює дух! Мабуть, не вистачить і сотні тисяч слів, аби виразити те, що я відчуваю. Навколо мене сила-силенна справжніх борців, і всі вони відчайдушно плекають у своїх світлих душах міцну віру...

... На жаль, мені не вдається бути з вами цього Нового року. Але які б там не були кілометри, міста й кордони поміж нами, ми завжди будемо разом. Справжня любов не знає слова «відстань».

03.01.14 Іноді мене охоплює хвилююче почуття, наче в радіусі якогось метра біля мене вирує буревійтворення нового майбутнього, наче я в епіцентрі якогось кульмінаційного діяння. Кожна секунда нашого існування вимірюється кількістю пережитих подій, сказаних слів і побачених облич, тому мені здається, що промайнула вже ціла вічність. Через це я сумую за вами, рідні мої, ще дужче. Ось уже два тижні, як мене немає вдома, але ви в кожному міліметрі моого серця, тому ми поруч. Чого варти якісь мільйони, трильйони, та навіть квінтильйони метрів, коли сила думки й кохання здатна здолати всі горизонти за одну мить?..

22.01.14. Для кожного колись настане останній в його житті спектакль. Пролунає третій дзвоник, вимкнуть світло й розсунуть куліси. Позаду сцени купкою стоятимуть ті, кого доля завела сюди. Хтось тремтітиме від передчуття чогось страшного, а хтось тихо і з гордістю очікуватиме. На авансцену вийде вона – королева Смерть. Обернеться назад і вкаже кістлявою рукою на тих, кого обере. Одні впадуть додолу, а інші продовжуватимуть грati свої ролі, поки цей епізод не настане знову...

15.02.14. Щодня зростає кількість протистоянь між тими, хто за істину, і тими, що намагаються її душити. Число загиблих дійшло до позначки «шість». Стають відомими все нові й нові імена, яким тепер судилося бути викарбуваними на уламках граніту. Але я відчуваю, це лише іскра інфернального вогнища пороку, всього-навсього пролог до багатотомного роману, де головні герої – пекельні страждання й смерть. Це тільки початок...

18.02.14. Ці пекельні дні навіки будуть вигравірувані в моїй пам'яті. Вони шрамом вріжуться в ней. Сьогодні мав відбутися мирний мітинг. Тепер це лише іронічний епітет, за яким вдало замаскувалися прірви численних літрів крові та безодні пекучого болю...

...Боротьба пензлем вималювала на обличчях воїнів неймовірну втому та біль, але незважаючи ні на що в їхніх очах продовжує сяяти вічне, незнищене світло любові до нашої України. В них променє справжній геройзм та самовіддана хоробрість. У них розливається сліпуче сяйво істинного патріотизму й широї надії. І доти буде наша нація могутньою, доти буде незнищеною, доки воно не згасне. І я вірю, воно палатиме завжди...

...У моїй душі зараз теж вирує боротьба. Це боротьба войовничого духу та болісного суму. Поки лишилося непереможеним свавілля, я нізащо не полишу захищати наш край. Ale ж як ние мое серце, згадуючи про вас! Коли б не ребра, що, мов ґрати, ув'язнили його в неволю, воно б вирвалося з грудей та полинуло до вас: до найрідніших теплих рук, до найулюблених обіймів і наймилішого голосу.

Але я знаю, ви тут. Ви були зі мною весь час і будете до останнього протистояння. Ви в кожній усмішці сонечка, що, прокидаючись, бажає незламності й войовничості, а вечорами, прощаючись, – спокою та миру. Ви в кожному подиху лагідного вітру, що ніжно торкається щік і грає з волоссям. Я чую ваші бадьорі закликання у кожному вигуку «Слава Україні!», який щодня безперестанку лунає тут. І коли зовсім не вистачає сил, пізніми вечорами я здіймаю лице до безкрайої височіні і бачу ваші оченята-зірочки, що промовляють: «Перемагай та повертайся скоріш додому». І цей довгий, сповнений тривожним напруженням час сповнюється приливом якоїсь таємничої хвилі радості, яка лагідно омиває мое серце, як спокійне липневе море омиває залитий місячним сяйвом берег у тиху ніч...

19.02.14. Кожна нова перемога потребує поразки, кожне нове життя вимагає смерті. Для спалахування чогось нового щось старе повинно згаснути й канути у вічність. І так буде доти, доки не скінчиться бій. Та чи після кожного полум'я, що нещадно потухне, займеться новий вогонь?

Протистояння зростає. Цей демонічний вулкан продовжує вивергатися, поглинаючи нові й нові душі своїми смертоносними течіями лави. Важко. Справді важко, коли за декілька метрів біля тебе один за одним полягають десятки воїнів, а тебе в цей час прикриває невидиме крило і в останній момент залишає на цьому світі. Доля це чи примха випадковості? Можливо, так і повинно було статися...

...Із кожним падінням Майдан стає тільки дужчим, кожна поразка лише сильніше розпалює нашу мужність, і я знаю: після тривалих холодів і для нашої Вітчизни настане весна, і все прекрасне, істинне та величне розквітне. Наші найзаповітніші сподівання будуть почути, і задушливий дим війни розсіється у шаленому вітрі тріумфу. Ці чарівні казки, які в дитинстві щовечора лунали ніжним голосом матінки, несподівано оживуть, і у світі запанує справедливість та добро.

На просторах Майдану палатиме незнищений вогонь революції. Феноменальна могутність, непередавана міць та єдність українського народу докорінно змінять історію нашої держави. Історію, яка пам'ятатиме кожний глибокий, сповнений рішучості вдих перед боєм, кожну зірку-надію, що вже скоро засяє сонцем благоденства над Вітчизною, кожні маленькі подряпини й смертельні поранення її воїнів, кожну сяючу усмішку й вражуючий біль. Вона проллється кров'ю загиблих, міліметр за міліметром просочивши весь Майдан, який буде таїти у своїй непорушній монументальності неспинну течію річки перемоги. Ця річка, на жаль, буде омиватися й слезами тих,

хто не дочекався своїх героїв, що полягли на цих знаменних просторах. Переповнена ними, вона колись вийде з берегів та нагадає землям цю хвилюючу, але захопливу розповідь...

Здається, природа, не почувши серед свого могутнього хорового співу солюочого сопрано неньки, почала уповільнювати темп мелодії й втихати.

– Мамо, а цей... Чий це щоденник? – і син боязко поглянув на неї в очікуванні тяжкої правди. Він відразу помітив її підборіддя, що зараз же сильно затремтіло, і про все згадався.

– Це щоденник твого батька, – сколихнула повітря відповідь, що вже була непотрібною. – Із останнього, найважливішого бою він не вийшов живим. Те «крило», що захистило його першого разу, тепер полягло разом з ним. 20 лютого його не стало. А цей щоденник – це все, що лишилося після тата. І я вдячна, що хоча б цю крихітну частинку пам'яті про завершальні дні його життя маю змогу тримати в руках.

Обидва знов замовкли, відчувши неймовірну слабкість, яка здавила їхні груди. Вони вже не мали сил на ридання, які підступили до горла, і простір сповнювався лише сумними терціями їхнього переривчастого дихання.

Промайнуло 30 хвилин, а може й 40, а може й декілька годин. Мовчання знов присіло поруч них. Здавалося, вони могли сидіти так вічність, адже не потребували слів, розуміючи одне одного наскрізь. Увесь цей час мати і хлоп'я боролися з тяжким болем, здавлюючи його усередині. Жоден не хотів його виказувати, хоча й знов, що його неможливо сховати.

Син подолав цей біль першим:

– А бабуся? Ненька моого татуся... – боязко промовив він, але раптом замовк. Матір зрозуміла, про що Славко хотів дізнатися.

– А бабусю тато забрав разом із собою. Вона виявилася слабшою в боротьбі з цим горем, і воно подолало її, як подолало і багатьох тих, у чий дім увірвалася така ж жахлива новина.

Промовляючи це, мати що було сил стисла руку в кулак, болісно впиваючись нігтями в м'яку долоню, аби цей фізичний біль хоч на краплину відволік її від ниття ран душі. Як той, що тоне, відчайдушно тримається за першу-ліпшу соломинку в надії врятуватися, вона жадібно хапалася за будь-які найперші думки, аби тільки на секундочку заглушити глибинний рев. Та все зрадницькі сховалося далеко в закутках її свідомості, відкривши дорогу нестерпній агонії.

Ненька розуміла, що кожна нова секунда скорботного мовчання сильніше й сильніше розпалюватиме жар не тільки її, але і його страждань, тому, вичавлюючи останні сили, продовжила:

– Він не знат про твоє існування. Точніше, про твоє майбутнє існування. Коли твій батько поїхав, тебе ще не було на світі. Можливо, якби він знат, це б додало йому нових сил і змусило залишитися в живих. Але... Нащо говорити про те, що могло бути. Це примара. Минулого не існує. Уже не існує. Для нас відчинені двері лише у майбутнє, яке твориться кожної секунди. Тому не можна їх втрачати. Треба вміти відпускати минуле й те, що в нього кануло, бо, вхопившись за нього, потонемо. Ми мусимо приймати долю з усіма її прикрощами й втратами, забувати й жити далі...

...Шкода, що він не побачив тієї перемоги, за яку так самовіддано боровся, але своєю незламною вірою він подарував її тобі, мені і всій Україні. Твій тато став одним із тих, хто невтомно прокладав шлях у щасливве майбутнє нашої Вітчизни. Ті, що боролися за неї на Майдані, своїм спільним стрімким прагненням створили одну невидиму, але могутню силу, якої надали майбутнім борцям, якою надихнули їх та направили. Думки матеріальні, тому те, що плекали у своїх душах бійці Майдану і їхні наступники, збулося.

Вітчизняна армія, віддаючи один за одним свої життя, виборола соборність нашої держави й зробила її ще могутнішою. На Сході вже давно припинилися бойові дії, а Крим знову став невід'ємною частиною України. Зараз 2022 рік, і тепер уже більш як 5 років ти живеш у вільній, незалежній країні. Ми змустили Росію склонитися додолу. Ми перемогли. І віднині на всій нашій Батьківщині владарює мир.

Раптом вуаль смутку злетіла з голів матері й сина, відкривши світові сяючі щирими промінчиками обличчя. І якщо в їхній душі ще палав пекучий біль, то тепер він був затоплений новою хвилею щастя. Їхні серця забились спокійно й в унісон...

